

#SAVE COFFEE

FAIRTRADE

Een bittere vaststelling

Meer hittegolven, droge dagen, zware regens: het zijn maar enkele uitingen van de klimaatverandering die overal in de wereld te voelen is. Het 6de rapport van het IPCC¹ stelt: *“Extreme weers- en klimaatverschijnselen hebben economische en maatschappelijke gevolgen over landsgrenzen heen, via toeleveringsketens, markten en stromen van natuurlijke hulpbronnen. De internationale risico’s zullen naar verwachting toenemen in de sectoren water, energie en voedsel.”* Dat is heel slecht nieuws voor de mensen die ons voedsel produceren en dus voor hun inkomen afhankelijk zijn van het klimaat (de bodem, de regen, de seizoenen, enzovoort).

Onregelmatig en extreem weer door het verstoorde klimaat (risico op overstromingen, bodemerosie, uitdroging van bodemwaterreservoirs, verspreiding van ziektes en parasieten) treffen het dagelijkse leven van miljoenen voedselproducenten keihard, vooral in Latijns-Amerika, Azië en Afrika.

Een klimaat van hoogdringendheid voor de koffieteelt

DE KOFFIETEELT ONDERVINDT ERNSTIGE IMPACT VAN HET STEEDS ONREGELMATIGERE WEER. DAT BRENGT DE KWALITEIT EN HET RENDEMENT VAN DE OOGSTEN IN GEVAAR.

De ideale omstandigheden om koffie te telen vind je in het evenaarsgebied, in de beboste streken op zo'n 1000 meter boven de zeespiegel. De arabicavariëteit gedijt het beste bij temperaturen tussen de 18 en de 22°C, de robusta verkiest 22 tot 28°C. Héél precieze klimatologische omstandigheden, dus. Koffieplanten zijn bovendien erg gevoelig voor temperatuurschommelingen. Een gemiddelde stijging van 1°C kan de productie van koffiebesen al met een kwart doen dalen.

ZORGWEKKENDE VOORUITZICHTEN IN ELK SCENARIO.

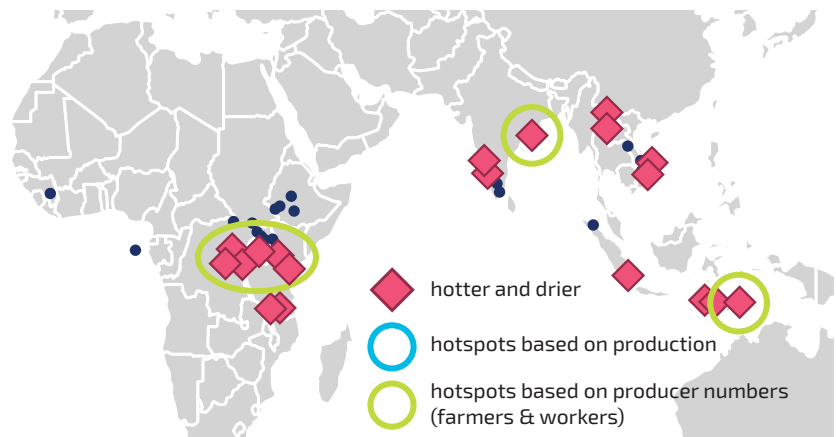
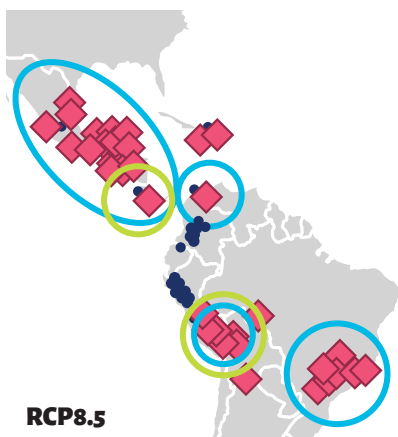
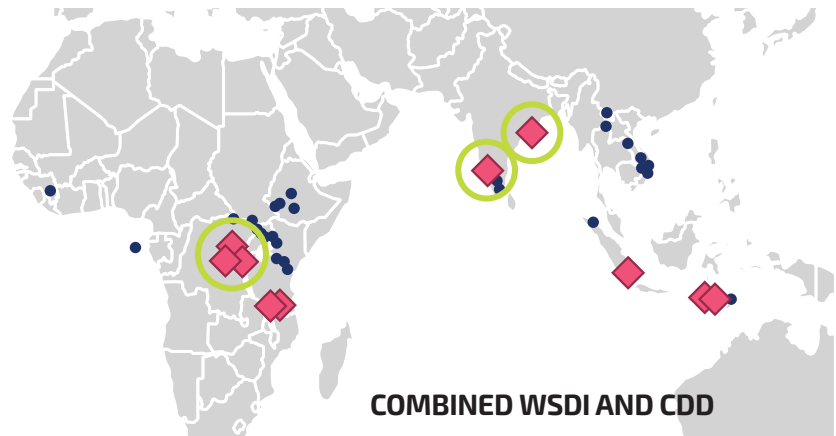
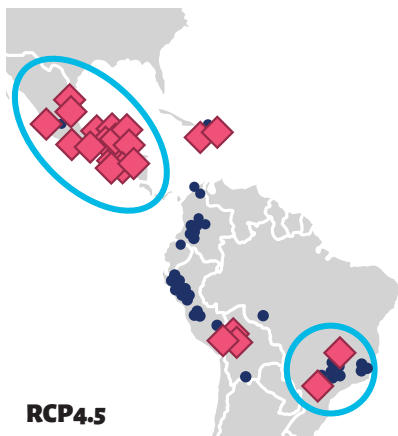
De kaarten hieronder komen uit een studie die Fairtrade International in 2021 liet uitvoeren door de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit voor Toegepaste Wetenschappen in Bern. Ze tonen de impact van de klimaatverandering, uitgaande van enerzijds een gematigd en anderzijds een extreem scenario. De studie baseert zich op een combinatie van indicatoren: de lengte van warme periodes (WSDI) en het aantal opeenvolgende droge dagen (CDD), rekening houdend met het geproduceerde volume Fairtrade koffie en het aantal getroffen producenten. In beide gevallen, gematigd of extreem, worden Centraal- en Latijns-Amerika het zwaarst getroffen, net als Zuidwest-Afrika. Dat geldt zowel voor de impact op de koffieboer-innen, als op het vlak van het volume en de kwaliteit van de koffie.

¹ IPCC, 2022: Summary for Policymakers [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, M. Tignor, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem (eds.)]. In: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. In Press.

WETENSCHAPPELIJKE STUDIES VOORSPELLEN ZORGEWEKKENDE SCENARIO'S VOOR DE TOEKOMST VAN DE KOFFIETEELT:

- Meer extreme temperaturen en meer dagen zonder regen.
- Zelfs wanneer de uitstoot van broeikasgassen beperkt blijft, zal tegen 2050 ongeveer 50% minder land geschikt zijn om arabica- en robustakoffie te telen.
- Vooral Brazilië en Vietnam, de belangrijkste productielanden, worden getroffen.

Onvoldoende inkomsten, onzekere toekomst

Ondanks de huidige prijsstijgingen op de internationale koffiemarkt – een gevolg van de klimatologische problemen die de Braziliaanse koffietelers troffen – blijven de wereldmarktprijzen op de lange termijn onder druk staan. Daardoor hebben de koffieboer·inn-en de grootste moeite om waardig te leven van hun werk. Door de onstabiele, lage prijzen durven zij geen toekomstplannen te maken. Laat staan dat ze durven investeren in teelttechnieken die hun planten weerbaarder maken voor de klimaatverandering.

De meerderheid van de koffieboer·inn-en verdient geen leefbaar inkomen en betaalt de hoogste prijs voor de nefaste gevolgen van de klimaatverandering. Van de 200 miljard dollar die de wereldwijde koffiemarkt jaarlijks opbrengt, komt maar 6 à 10 % bij deze producenten terecht.

Meer dan 800 miljoen mensen in de wereld leven in armoede, driekwart van hen woont in landbouwgebied en teelt ons voedsel. Ongeveer 100 miljoen mensen hangen voor hun levensonderhoud af van de koffieteelt. Zo'n 84% van het volume koffie komt van kleinschalige landbouwbedrijven² (van minder dan 2 ha), onder hen hoofdzakelijk koffieboer·inn-en die op land van hun familie werken en zich organiseren in coöperaties (73%)³. Naar schatting leeft 44% van de koffietelers onder de armoedegrens (van 3,20 USD per dag, volgens de VN).

Door deze omstandigheden geven velen er de brui aan en verhuizen ze naar andere streken. Bovendien twijfelt de volgende generatie er steeds vaker over om de fakkel over te nemen.

² Ook 'kasgewassen' of 'cash crops' genoemd.

³ Koffiebarometer

Voorkom lege kopjes en kom nu in actie

HET GOEDE NIEUWS: WE KUNNEN ER IETS AAN DOEN

In de eerste plaats kunnen we ervoor zorgen dat de koffieboer·inn-en de middelen hebben om zich aan te passen aan wat de toekomst brengt. Om de toekomst van de landbouwers, en op termijn de voedselbevoorrading, veilig te stellen, is het van het allergrootste belang dat zij zich aanpassen aan de klimaatverandering en kunnen investeren in robuustere productiewijzen.

WAT DOET FAIRTRADE?

Dankzij de Fairtrade minimumprijs en premie⁴, ontvangen de koffieboer·inn-en een waardig en stabiel inkomen. Daardoor kunnen ze vooruit plannen en investeren in duurzame teelttechnieken die beter opgewassen zijn tegen de klimaatverandering. De producenten investeren minstens 25% van hun Fairtrade premie in betere productiemethodes.

De milieustandaarden van Fairtrade zijn streng: geen gevaarlijke pesticiden gebruiken, natuurlijke hulpbronnen beschermen, voor elke coöperatie een specifiek 'klimaatactieplan' dat de producenten zelf opstellen ... Bovendien is ongeveer de helft van de Fairtrade gecertificeerde koffie ook biologisch gecertificeerd. Het biocertificaat bezorgt de boer·inn-en een hogere Fairtrade premie.

Fairtrade geeft boer·inn-en ook toegang tot de talloze vormen en gerichte programma's die de producentennetwerken⁵ opzetten. Daar leren producenten zich aanpassen aan de klimaatverandering, hun rendement en kwaliteit verbeteren, hun teelten diversifiëren, overschakelen naar biologische en agro-ecologische teelt, enzovoort. Goede voorbeelden hiervan zijn de 'Climate Academy' van Fairtrade Africa en de 'Coffee school' van Fairtrade International, een digitale tool waarmee boer·inn-en leren op afstand.

SCAN DEZE CODE EN
BEKIJK DE VIDEO OVER
DE 'CLIMATE ACADEMY'.

⁴ De minimumprijs is een gegarandeerd bedrag waaronder Fairtrade gecertificeerde koffie niet verkocht mag worden, zelfs als de marktprijs eronder ligt. De Fairtrade premie is een vast, niet-onderhandelbaar bedrag dat daarbovenop aan coöperaties betaald wordt en waarvan het grootste deel geherinvesteerd moet worden in zaken die de coöperatie en de producentengemeenschap ten goede komen.

⁵ Fairtrade Africa, CLAC (producentennetwerk in Centraal- en Latijns-Amerika) et Napp (producentennetwerk in Azië en Oceanië)

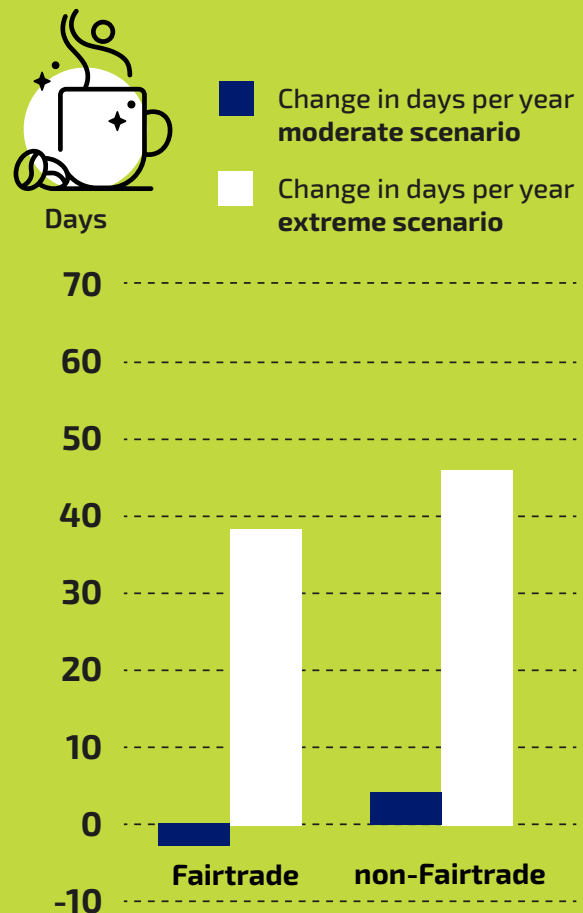

“ Het Fairtrade systeem heeft echt een duidelijke impact gehad op de leden van onze coöperatie. De meeste koffiedrinkers kennen de Fairtrade premie en de minimumprijs, maar vergeten dat de Fairtrade standaarden ook milieucriteria omvatten. Nochtans maken deze, samen met de premie die geïnvesteerd wordt in klimaataanpassing, de koffieboer·inn-en veerkrachtiger. Kiezen voor Fairtrade gecertificeerde koffie heeft dus een positieve impact op het inkomen van de producenten. Ze voelen zich bovendien beschermd en krijgen vertrouwen in de markt. Dat zorgt ervoor dat de koffieproducenten de gevolgen van de klimaatverandering beter het hoofd kunnen bieden.

Pison Kukundakwe, lid van 'Ankole Coffee Producers Co-operative Union Limited' in Oeganda

DE PLANEET WARMT OP, WAT WE OOK DOEN.

Of we nu van het gematigde scenario uitgaan, of van het extreme, de klimaatverandering zal sowieso een belangrijke impact hebben op het rendement en de kwaliteit van de oogsten. En op de levenskwaliteit van miljoenen mensen over de hele wereld. Zoals de grafiek hieronder⁶ duidelijk maakt, zal de impact van de klimaatverandering (hier uitgedrukt in dagen met extreem weer) veel minder ernstig zijn voor de Fairtrade gecertificeerde producenten. Welk scenario ook werkelijkheid wordt. Dat heeft grotendeels te maken met de geografische ligging van de koffievelden. Om de koffieteelt over de hele wereld in stand te houden, is het daarom cruciaal dat we regio per regio zoeken naar de beste manieren om met de klimaatverandering om te gaan. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat koffieboer·inn-en zich kunnen aanpassen aan de uitdagingen die de toekomst nog brengt.

Vandaag verkopen in België ongeveer 105 merken koffie met het Fairtrade label. Samen vertegenwoordigen die nog maar 5% van de markt. Er is dus veel ruimte voor actie en groei. Maar we staan voor een stevige uitdaging, en die vraagt de inzet van alle spelers op de koffiemarkt.

Samen bouwen we een betere toekomst voor de koffietelers! En ondertussen verzekeren we de toekomst van een van 's werelds populairste dranken.

⁶ Studie door de Universiteiten van Amsterdam en Bern

Scan me

Fairtrade Belgium
Edinburgstraat 26
1050 Brussel
Tel: +32 (0)2 894 46 20

www.fairtradebelgium.be

FAIRTRADE

**the
future
is fair**